

[Вінницького національного аграрного університету]. Сер. : Соціально-гуманітарні науки. – 2013. – Вип. 2. – С. 190–196.

3. Демченко Д.І. *Формування професійної інішомовної компетентності майбутніх юристів засобами іноземної мови у фаховій підготовці: [монографія] / Д. І. Демченко. – Х. : Видавець Іванченко І. С., 2014. – 213 с.*

А. С. Промська

Національний університет цивільного захисту України

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Якісний процес оволодіння українською мовою як іноземною студентами нефілологічних спеціальностей забезпечується, на наш погляд, комплексним підходом до вивчення мови. Одним із ключових залишається формування комунікативної компетенції, що дозволяє студентам-іноземцям швидко адаптуватися в соціально-побутовій, соціально-культурній та навчально-професійній сферах нашої держави.

Відтак на сьогодні на достатньому рівні розроблений теоретичний і практичний матеріал із формування та розвитку комунікативної компетенції студентів-нефілологів, однак успішне формування комунікативних вмінь та навичок під час вивчення української мови студентами-іноземцями наразі залишається актуальною й потребує нових методів вивчення, що обумовлюється постійним зростанням вимог до рівня підготовки майбутніх фахівців із певної спеціальності. Саме комунікативна компетенція формується на основі комплексного підходу із вивчення мовного, мовленнєвого й соціокультурного розвитку студентів як особистостей відповідно до їхніх індивідуальних чи професійних потреб та інтересів на кожному етапі оволодіння іноземною мовою.

Зазначимо, що, на думку більшості дослідників (Н. Гальськова, Ф. Литвинко, В. Коваль, О. Пальчикова, І. Шмигирилова та ін.), поняття «компетенція»

використовується в методиці викладання мови «при визначенні загальних і часткових цілей і змісту навчання» [3, с. 168.]. У сучасній методичній науці під компетенцією розуміють «сукупність знань, умінь і навичок з мови», «комплекс знань, навичок, умінь, набутий під час занять» [3, с. 168]. І. Шмигирилова вважає, що основою формування компетенції є «особистісно-діяльнісний підхід до вивчення мови» [6]. Лінгвіст Н. Гальськова у роботі «Теорія навчання іноземним мовам. Лінгводидактика й методика» (2006 р.) подає поняття комунікативної компетенції як «здатність людини розуміти й формувати висловлювання іншою мовою в різноманітних детермінованих ситуаціях з урахуванням лінгводидактичних та соціальних правил, яких дотримуються носії мови» [1, с. 19]. Дослідниця виділяє лінгвістичний, прагматичний та соціолінгвістичний компонент, які узагальнено входять до сфери комунікативної компетенції. Відтак комунікативна компетенція «передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності та основами культури усного та писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в життєво важливих для даного віку сферах і ситуаціях спілкування» [3, с. 169].

Під час вивчення будь-якої іноземної мови, в даному випадку української та російської мови, важливим залишається формування соціолінгвістичного компоненту комунікативної компетенції мовця. Відтак національно-культурні особливості чужого соціуму можна активно вивчати під час вивчення мови студентами-нефілологами за допомогою залучення матеріалів культурологічної спрямованості. Саме тому нами (колективом авторів) був розроблений навчальний посібник під назвою «Моя перша книга про Україну» [3] із вивчення історії та культури України, який можна використовувати як на заняттях з української й російської мови, так і під час вивчення курсів країнознавства чи історії.

Метою посібника була підготовка студентів-іноземців до читання навчальної літератури, прослуховування та конспектування лекцій з історії та культури України. Ключовим у роботі, на думку авторів посібника,

залишається комплексний та взаємопов'язаний розвиток предметної та мовної компетенції як частини комунікативної компетенції вцілому на основі реалізованої в роботі системи вправ та відбору навчальних текстів культурологічної спрямованості. Лексико-граматичний матеріал посібника вводить на синтаксичній основі й представлений у формі актуальних мовленнєвих зразків, які дозволяють як активно, так і пасивно засвоювати пропонування для вивчення матеріал. Саме комунікативна спрямованість посібника під час вивчення української чи російської мови як іноземної, на нашу думку, дозволяє активізувати здатність студентів до самостійного мислення, що є запорукою успішного вивчення іноземної мови й адаптації у чужому соціумі.

Отже, якісний процес вивчення української мови студентами-іноземцями забезпечується комплексним підходом до вивчення мови. Під час навчання формуються й закріплюються на практиці мовні та мовленнєві навички та вміння в різних видах мовленнєвої діяльності, формується комунікативна компетенція мовця, що дозволяє іноземцям не тільки успішно опанувати мову країни, де вони навчаються, а й активно використовувати набуті знання на практиці.

Література

1. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — 3-е изд., стер. — М. : Изд. центр «Академия», 2006. — 336 с.
2. Коваль В. Комунікативна компетенція як одне з ключових понять лінгводидактики [Електронний ресурс] / Валентина Коваль // Проблеми підготовки сучасного вчителя.— 2012.—№ 5. — Ч. 2. — С. 168–173. — Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?..
3. Солонская Е. П. Моя первая книга об Украине: учеб. пособ. для студ. подгот. отдел. высш. учеб. завед. — 2-е изд., испр. и доп. / Е. П. Солонская, А. С. Промская, Е. В. Хинкиладзе.— Х. : Нац. аэрокосмич. ун-т им. Н. Е. Жуковского «ХАИ», 2015. — 128 с.
4. Шмигирилова И. Компетентностный подход в системе образовательных подходов и технологий [Електронний ресурс] / И. Б. Шмигирилова. — Режим доступу:

<https://cyberleninka.ru/article/n/kompetentnostnyy-podhod-v-sisteme-obrazovatelnyh-podhodov-i-tehnologiy>.

V. Pryanitska, J. Kurova

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

THE WAYS OF INFLUENCING STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING

Changes in our society have influenced all spheres of our life. Technological advancement has become a focus of today's society. Technology has entered the lives of even the poorest members of society. You can hardly find anyone who does not have a TV, a computer, a mobile phone etc. But spiritually people especially the young are becoming poorer. The younger generation esp. teenagers have been getting involved in violence and crime at high rate.

An important part of deterring young people from violent crime is better education. It means that a teacher should not only "convey" knowledge but also influence the youth especially teenagers spiritually. Such influence can lead to motivating students which is a key factor in the process of teaching. How can a teacher of the foreign language impact students in the right way?

It is useful to think of mastering a language in terms of four related skills. But teaching English doesn't imply only reading, writing and so on. The focus of educational process is also on the formation of learner personal qualities. Playing role-games, studying traditions of different countries, watching good programs or films etc help to fulfill this paramount task. Moreover, watching good films is really useful as it helps to build up a large vocabulary, to reproduce the right intonation, to study grammar, to broaden outlook of a learner, to enrich knowledge of English-speaking countries' culture, to develop creative thinking and so on.

Written English and spoken English are obviously very different things. The distinction is essential as we need different means and methods of teaching and – most importantly – different teaching materials. To some extent, we can consider